YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

30 päivänä tammikuuta 1997 *

Asiassa C-340/94,

jonka Hoge Raad der Nederlanden on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

E. J. M. de Jaeck

vastaan

Staatssecretaris van Financiën

ennakkoratkaisun sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2 päivänä kesäkuuta 1983 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2001/83 (EYVL L 230, s. 6), 14 a ja 14 c artiklan tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: viidennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä hoitava ensimmäisen jaoston puheenjohtaja L. Sevón sekä tuomarit D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet (esittelevä tuomari), P. Jann ja M. Wathelet,

julkisasiamies: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Alankomaiden hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellinen neuvonantaja A. Bos,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet M. Patakia ja P. Van Nuffel,

ottaen huomioon esittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Alankomaiden hallituksen, asiamiehenään ulkoasiainministeriön avustava oikeudellinen neuvonantaja M. Fierstra, Yhdistyneen kuningaskunnan, asiamiehenään barrister P. Watson, Euroopan unionin neuvoston, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies G. Houttuin ja komission, asiamiehenään P. Van Nuffel, esittämät suulliset huomautukset 4.7.1996 pidetyssä istunnossa,

kuultuaan julkisasiamiehen 12.9.1996 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Hoge Raad der Nederlanden on esittänyt 21.12.1994 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 29.12.1994, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla useita ennakkoratkaisukysymyksiä sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2 päivänä kesäkuuta 1983 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2001/83 (EYVL L 230, s. 6), 14 a ja 14 c artiklan tulkinnasta.

2 Ennakkoratkaisukysymykset koskevat de Jaeckin ja Staatssecretaris van Financiënin välistä hallintoriita-asiaa, jossa kysymys oli Alankomaiden yleiseen sosiaalivakuutusjärjestelmään suoritettavasta maksusta.

3 Belgian kansalainen de Jaeck oli vuonna 1984 kahdessa ansiotyössä. Hän toimi itsenäisenä ammatinharjoittajana Belgian alueella, jossa hän asui, ja tämän lisäksi hän oli rajavastuuyhtiön johtaja ja ainoa osakkeenomistaja Alankomaissa, jonne hän matkusti tavallisesti kahdesti viikossa. Häntä vaadittiin tämän viimeksi mainitun toiminnan vuoksi suorittamaan maksu Alankomaiden yleiseen sosiaalivakuutusjärjestelmään.

4 Kiistäen kyseiseen järjestelmään kuulumisensa de Jaeck saattoi asian vireille Gerechtshof te 's-Hertogenboschissa saadakseen tällä perusteella suoritetun summan palautetuksi. Uuden laskennan perusteella kyseinen tuomioistuin alensi maksua. Tuomioistuin ei kuitenkaan hyväksynyt de Jaeckin vaatimusta muilta osin sillä perusteella, että Hoge Raad der Nederlandenin oikeuskäytännön mukaisesti

rajavastuuyhtiön johtajan, joka omistaa suuren osan kyseisen yhtiön osuuksista, on katsottava työskentelevän kyseiselle yhtiölle sekä tuloverotuksen että yleiseen sosiaalivakuutusjärjestelmään suoritettavan maksun perimisen osalta. Näissä olosuhteissa Gerechtshof te 's-Hertogenbosch arvioi, että asetuksen 14 c artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti, tarkasteltuna yhdessä asetuksen liitteen VII kanssa, asianomainen henkilö, joka oli palkatussa työssä Alankomaissa ja toimi itsenäisenä ammatinharjoittajana Belgiassa, oli kummankin näiden jäsenvaltioiden lainsäädännön alainen.

5 De Jaeck teki valituksen Hoge Raad der Nederlandeniin. Viitaten palkattujen työntekijöiden vakuutuksia koskevaan Centrale Raad van Beroep te Utrechtin oikeuskäytäntöön, jonka mukaan rajavastuuyhtiön johtajaa, joka omistaa yhtiöstä suuren osan, ei voida pitää palkattuna työntekijänä, de Jaeck katsoi ensisijaisesti, että toimiessaan itsenäisenä ammatinharjoittajana sekä Alankomaissa että Belgiassa hän on asetuksen 14 a artiklan 2 kohdan mukaisesti ainoastaan sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jonka alueella hän asuu.

6 Toissijaisesti de Jaeck katsoi, että jos häntä kuitenkin pidettäisiin Alankomaiden lainsäädännön alaisena hänen Alankomaissa tapahtuvan työskentelynsä osalta, hänen maksunsa laskemisessa olisi otettava huomioon se seikka, että hän työskenteli Alankomaissa vain kahtena päivänä viikossa, ja muina työviikon päivinä hän toimi itsenäisenä ammatinharjoittajana Belgiassa, ja tämän toiminnan osalta hän oli Belgian lainsäädännön alainen.

7 Arvioiden riidan ratkaisun olevan riippuvainen asetuksen tulkinnasta Hoge Raad der Nederlanden päätti lykätä ratkaisun antamista ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko asetuksen 14 a ja 14 c artiklan soveltamiseksi palkatun työn käsitettä tulkittava siten, että se kattaa sellaisen yhtiön palkatun johtajan työsuhteen, jonka pääoma jakautuu osakeosuuksiin, kun kyseinen johtaja omistaa saman-

aikaisesti suuren osan kyseisen yhtiön osuuksista ja voi tällä tavalla käyttää tosiasiallista valtaa yhtiökokouksessa?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen annettavan vastauksen kannalta on viitattava kyseisen jäsenvaltion kansalliseen lainsäädäntöön, mahdollistavatko yhteisön oikeuden säännökset — kuten esillä olevassa asiassa Alankomaiden kansalliset säännökset — asetuksen 14 c artiklan soveltamisen siten, että ensimmäisessä kysymyksessä tarkoitettu henkilö on vakuutettu vain joidenkin kyseisen jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmän kattamien vakuutustapahtumien varalta — esillä olevassa asiassa sosiaalivakuutusjärjestelmässä tarkoitetut vakuutustapahtumat — eikä tällaista henkilöä pidetä vakuutettuna kyseisen järjestelmän kattamien muiden vakuutustapahtumien varalta — esillä olevassa asiassa palkattujen työntekijöiden vakuutusjärjestelmässä tarkoitetut vakuutustapahtumat —, ja voidaanko tällaiselta henkilöltä siten periä vakuutusmaksuja?

3) Jos asetuksen 14 c artiklan 1 kohdan johdantokappaleen ja b alakohdan säännöksiä sovellettaessa henkilö on kahden jäsenvaltion lainsäännön alainen, estävätkö tällöin yhteisön oikeuden tietyt säännökset sen, että toinen näistä jäsenvaltioista perii lainsäädäntönsä nojalla maksuja sosiaalivakuutusjärjestelmään siltä osin kuin kysymyksessä on toiminta, jota on harjoitettu työviikon tiettyinä päivinä kyseisen jäsenvaltion alueella, ilman että tältä osin otettaisiin huomioon toisen jäsenvaltion lainsäädäntönsä nojalla perimät vakuutusmaksut tämän toisen jäsenvaltion alueella muina työviikon päivinä harjoitetusta toiminnasta, ja jos tähän kysymykseen vastataan myöntävästi, miltä osin maksujen periminen estyy?"

Ensimmäinen kysymys

3 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään, onko de Jaeckin kaltaisen henkilön toimintaa Alankomaissa pidettävä asetuksen 14 a ja 14 c artiklan soveltamisen kannalta palkattuna työnä tai

itsenäisenä ammatinharjoittamisena. Kysymyksellä pyritään selvittämään laajemmin palkatun työn ja itsenäisen ammatinharjoittamisen käsitteitä asetuksen II osastossa, joka koskee sovellettavan lainsäädännön määräämistä.

9 Asetuksen henkilöllinen ulottuvuus määritellään sen yleisiä säännöksiä sisältävän I osaston 2 artiklassa. Kyseisen 2 artiklan 1 kohdan mukaan asetusta sovelletaan erityisesti "palkattuihin työntekijöihin tai itsenäisiin ammatinharjoittajiin, jotka ovat tai ovat olleet yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alaisia ja jotka ovat jäsenvaltion kansalaisia".

10 Kyseisessä säännöksessä käytetyt palkatun työntekijän ja itsenäisen ammatinharjoittajan käsitteet on määritelty asetuksen 1 artiklan a kohdassa. Niillä tarkoitetaan henkilöä, joka on vakuutettu yhdessä 1 artiklan a kohdassa mainitussa sosiaaliturvajärjestelmässä.

11 Sovellettavan lainsäädännön määräämistä koskevan asetuksen II osaston 13 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jollei 14 c artiklasta muuta johdu, henkilöt, joihin tätä asetusta sovelletaan, ovat vain yhden jäsenvaltion lainsäädännön alaisia. Siten asetuksen 14 a artiklan 2 kohdan mukaisesti tavallisesti kahden tai useamman jäsenvaltion alueella itsenäisenä ammatinharjoittajana toimiva henkilö on sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jonka alueella hän asuu.

12 Asetuksen 14 c artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetään kuitenkin, että henkilö, joka samanaikaisesti on palkatussa työssä yhden jäsenvaltion alueella ja toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana toisen jäsenvaltion alueella, on liitteessä VII mainituissa tapauksissa kunkin jäsenvaltion lainsäädännön alainen niiden alueella harjoitettavan toiminnan osalta. Liitteessä VII olevaa 1 kohtaa sovelletaan henkilöön, joka toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana Belgiassa ja on palkatussa työssä toisessa jäsenvaltiossa Luxemburgia lukuunottamatta.

13 Siten asetuksen II osaston säännöksissä erotuksena I osaston säännöksiin ei viitata palkattuihin työntekijöihin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin, vaan henkilöihin, jotka ovat palkatussa työssä tai toimivat itsenäisinä ammatinharjoittajina. Näitä kahta viimeksi mainittua käsitettä ei ole kuitenkaan täsmennetty asetuksessa.

14 Komission ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen mukaan asetuksen II osastossa olevilla palkatun työn ja itsenäisen ammatinharjoittamisen käsitteillä on tarkoitettava toimintaa, jota pidetään tällaisena toimintana sen jäsenvaltion sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisen kannalta, jonka alueella tätä toimintaa harjoitetaan.

15 Komissio korostaa, että tämä tulkinta, joka nojautuu asetuksen 1 artiklan a kohdassa oleviin palkatun työntekijän ja itsenäisen ammatinharjoittajan käsitteisiin, takaa yhdenmukaisuuden asetuksen 2 artiklan 1 kohdan ja II osaston välillä varmistaen sen, että kyseisen II osaston lainvalintasääntöjä sovelletaan jokaiseen osaston säännösten soveltamisalaan kuuluvaan henkilöön.

16 Sitä vastoin asetuksen 2 artiklan 1 kohdan ja II osaston käsitteiden eroavuuksiin nojautuen Alankomaiden hallitus katsoo, että palkatun työn ja itsenäisen ammatinharjoittamisen käsitteitä olisi tulkittava yhteisössä yhdenmukaisesti EY:n perustamissopimuksen 48 ja 52 artiklan nojalla, kuten yhteisöjen tuomioistuin on tehnyt asiassa C-71/93, Van Poucke, 24.3.1994 antamassaan tuomiossa (Kok. 1994, s. I-1101).

17 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisön oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkitsemisessa on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä oikeussäännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös tai määräys on (ks. erityisesti asia 292/82, Merck, tuomio 17.11.1983, Kok. 1983, s. 3781, 12 kohta).

18 EY:n perustamissopimuksen 51 artiklassa, jota asetuksessa toteutetaan, määrätään jäsenvaltioiden lainsäädännön yhteensovittamisesta eikä niiden yhdenmukaistamisesta. Kyseisellä määräyksellä ei puututa eri jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmien aineellisiin ja menettelyllisiin eroavaisuuksiin ja siten eroavuuksiin näiden järjestelmien piirissä työskentelevien henkilöiden oikeuksien osalta (ks. erityisesti asia 41/84, Pinna, tuomio 15.1.1986, Kok. 1986, s. 1, 20 kohta).

19 Siten niiden henkilöiden määrittämisen osalta, jotka voivat vedota asetuksessa toteutettuihin kansallisten sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskeviin säännöksiin, asetuksessa viitataan henkilöihin, jotka ovat kyseisten järjestelmien alaisia. Asetuksen 1 artiklan a kohdasta ja 2 artiklan 1 kohdasta yhdessä seuraa se, että asetusta sovelletaan palkattuihin työntekijöihin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin, jotka ovat tai ovat olleet yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alaisia, ottaen huomioon että palkatuilla työntekijöillä ja itsenäisillä ammatinharjoittajilla tarkoitetaan henkilöitä, jotka on vakuutettu tällaisessa ominaisuudessa jossakin sosiaaliturvajärjestelmässä. Kuten komissio on aivan oikein todennut, asetuksessa käytetyt palkatun työntekijän ja itsenäisen ammatinharjoittajan käsitteet viittaavat siten määritelmiin, jotka näille käsitteille on annettu jäsenvaltioiden sosiaaliturvalainsäädännössä, ja nämä käsitteet ovat riippumattomia siitä luonteesta, joka harjoitetulla toiminnalla työoikeuden mukaan on.

20 Sovellettavan lainsäädännön määräämistä koskevan asetuksen II osaston 13 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jollei 14 c artiklasta muuta johdu, "henkilöt, joihin — — asetusta sovelletaan", ovat vain yhden jäsenvaltion lainsäädännön alaisia, ja kyseinen lainsäädäntö määrätään II osaston säännösten mukaisesti.

21 Edellä mainitun säännöksen sanamuodosta käy ilmi, että II osastossa tarkoitetaan erityisesti palkattuja työntekijöitä ja itsenäisiä ammatinharjoittajia, joihin on viitattu asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa, sellaisina kuin nämä käsitteet on määritelty asetuksen 1 artiklan a kohdassa.

22 Tämän vuoksi vaikka onkin totta, että asetuksen II osaston säännöksissä viitataan kirjaimellisesti henkilöihin, jotka ovat palkatussa työssä tai toimivat itsenäisinä ammatinharjoittajina eikä palkattuihin työntekijöihin tai itsenäisiin ammatinharjoittajiin, asetuksen henkilöllisen ulottuvuuden ja asetuksella toteutetun lainvalintasääntöjä koskevan järjestelmän looginen ja yhdenmukainen tulkinta edellyttävät sitä, että asetuksen II osaston kysymyksessä olevia käsitteitä on tulkittava asetuksen 1 artiklan a kohdan määritelmien valossa.

23 Siten samoin kuin asetuksen 1 artiklan a kohdassa ja 2 artiklan 1 kohdassa mainittu palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja määritellään siinä kansallisessa sosiaaliturvajärjestelmässä, jonka alainen kyseinen työntekijä on, asetuksen II osastossa tarkoitetuilla palkatulla työllä tai itsenäisellä ammatinharjoittamisella on katsottava tarkoitetun toiminnan lajeja, jotka on määritelty tällaisiksi sen jäsenvaltion sovellettavassa sosiaaliturvalainsäädännössä, jonka alueella toimintaa harjoitetaan.

24 Alankomaiden hallituksen esittämät perustelut sen väitteen puolesta, jonka mukaan asetuksen II osastossa oleva käsite "henkilö, joka on palkatussa työssä" vastaa perustamissopimuksen 48 artiklan mukaista työntekijän määritelmää sellaisena kuin se käy ilmi yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, eivät saata kyseenalaiseksi edellä olevaa tulkintaa.

25 Tämän osalta on muistutettava, että yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että perustamissopimuksessa ja erityisesti sen 48 artiklassa olevaa työntekijän käsitettä ei voida määritellä viittaamalla jäsenvaltioiden lainsäädäntöön, vaan kyseisellä käsitteellä on yhteisössä oma ulottuvuus. Muussa tapauksessa yhteisön työntekijöiden vapaaseen liikkuvuuteen liittyvien säännösten soveltaminen voisi vaarantua, koska kyseisen käsitteen sisältö voitaisiin määritellä ja sitä voitaisiin muokata ilman yhteisön toimielinten valvontaa yksipuolisesti kansallisissa lainsäädännöissä, joiden mukaan tietyt henkilöryhmät voitaisiin mahdollisesti poistaa perustamissopimuksen etujen piiristä (ks. erityisesti asia 105/84, Danmols Inventar, tuomio 11.7.1985, Kok. 1985, s. 2639, 24 kohta).

26 Yhteisöjen tuomioistuin on siten katsonut, että työntekijän käsite on määriteltävä työsuhdetta luonnehtivien objektiivisten arviointiperusteiden nojalla ottaen huo-

mioon kyseisten henkilöiden oikeudet ja velvoitteet; työsuhteen olennainen tunnusmerkki on se, että henkilö tekee tiettynä aikana toiselle henkilölle tämän johdon alaisena työsuorituksen ja saa siitä vastikkeeksi palkkaa (ks. viimeisimpänä asia C-107/94, Asscher, tuomio 27.6.1996, Kok. 1996, s. I-3089, 25 kohta).

27 Esillä olevassa asiassa on huomattava, että asetuksen II osaston säännösten tarkoituksena ei ole antaa niissä tarkoitetuille henkilöille erityisiä oikeuksia, jotka jäsenvaltiot voisivat tietyissä tapauksissa poistaa heiltä. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut asetuksen 13 artiklan 2 kohdan a alakohdan osalta, näillä säännöksillä pyritään ainoastaan määräämään sovellettava kansallinen lainsäädäntö eikä määrittelemään sosiaaliturvajärjestelmään kuulumista koskevan oikeuden tai velvoitteen olemassaolon edellytyksiä (asia C-2/89, Kits van Heijningen, tuomio 3.5.1990, Kok. 1990, s. I-1755, 19 kohta).

28 Ellei asetuksesta käy toisin ilmi, ei voida olettaa, että sovellettavan lainsäädännön määräämistä koskevien asetuksen säännösten soveltamisen osalta yhteisön lainsäätäjä olisi aikonut antaa kyseisissä säännöksissä käytetyille palkatun työn tai itsenäisen ammatinharjoittamisen käsitteille yhteisön oikeudessa itsenäisen merkityksen, joka olisi lisäksi saanut vaikutteita työoikeudesta. Näin on sitä suuremmalla syyllä, koska kyseiset säännökset kuuluvat tiettyyn asetukseen, jossa ainoastaan sovitetaan yhteen jäsenvaltioiden sosiaaliturvalainsäädäntöä.

29 Tältä osin on lisättävä, kuten komissio on aivan oikein korostanut, että Alankomaiden hallituksen esittämän tulkinnan perusteella päädyttäisiin tietyissä tapauksissa siihen epäasianmukaiseen lopputulokseen, että henkilöihin, jotka on vakuutettu kansallisessa sosiaaliturvajärjestelmässä palkattuina työntekijöinä tai itsenäisinä ammatinharjoittajina ja jotka kuuluisivat tämän nojalla asetuksen henkilölliseen ulottuvuuteen, ei voitaisi soveltaa asetuksen II osaston lainvalintasääntöjä, koska tällaiset henkilöt eivät kuulu perustamissopimuksen 48 tai 52 artiklan soveltamisalaan. Näin olisi esimerkiksi silloin, kun vakuutetun työskentely on niin vähäistä, että sitä on pidettävä pelkästään minimaalisena ja liitännäisenä (asia 53/81, Levin, tuomio 23.3.1982, Kok. 1982, s. 1035, 17 kohta ja edellä mainittu tuomio Asscher, 25 kohta).

30 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä käy kuitenkin ilmi, että asetuksen II osaston säännökset sääntelevät vain tilanteita, joihin säännöksissä viitataan, ja henkilö, joka kuuluu asetuksen henkilölliseen ulottuvuuteen, ei voi jäädä yhden säännellyn tilanteen ulkopuolelle (ks. erityisesti asia C-245/88, Daalmeijer, tuomio 21.2.1991, Kok. 1991, s. I-555, 11 ja 12 kohta). Asetuksen oikea soveltaminen edellyttää sitä, että asetuksen henkilöllistä ulottuvuutta ja sovellettavan lainsäädännön määräämistä koskevia säännöksiä tulkitaan mahdollisimman yhdenmukaisesti.

31 Alankomaiden hallitus on vielä todennut, että asetuksen 1 artiklan a kohdan ja II osaston käsitteiden tulkinta analogiamenetelmällä olisi ristiriidassa käytettyjen käsitteiden kanssa. Lisäksi edellä mainitusta asiassa Van Poucke annetusta tuomiosta käy ilmi se, että asetuksen II osastossa tarkoitetut henkilöt ovat välttämättä perustamissopimuksen 48 ja 52 artiklassa tarkoitettuja henkilöitä.

32 Ensimmäisen kohdan osalta komissio on todennut aivan oikein vastauksena yhteisöjen tuomioistuimen kirjalliseen kysymykseen, että asetusta sovellettaessa palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan ominaisuus voidaan lopullisesti todeta vasta sovellettavan lainsäädännön määräämisen jälkeen. Siten on loogista, että asetuksen II osastossa, jonka tarkoituksena on nimenomaisesti sovellettavan lainsäädännön määrääminen, vältetään käyttämästä näitä käsitteitä ja viitataan yleisemmin henkilöihin, jotka ovat palkatussa työssä tai toimivat itsenäisinä ammatinharjoittajina. Tältä osin vaikka nämä käsitteet voivat, kuten esillä olevassa tapauksessa, aiheuttaa sekaannusta, vakuutetun harjoittaman toiminnan luonne ja hänen kuulumisensa sosiaaliturvajärjestelmään palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana vastaavat joka tapauksessa useimmiten toisiaan.

33 Toisen kohdan osalta on totta, että yhteisöjen tuomioistuin vetosi edellä mainitussa asiassa Van Poucke antamassaan tuomiossa perustamissopimuksen 48 artiklan mukaiseen työntekijän käsitteeseen arvioidakseen sitä, oliko asetuksen soveltamisalaan kuuluvan henkilön virkamiehenä harjoittama toiminta asetuksen 14 c artiklan

mukaista palkattua työtä. Kuitenkin on muistutettava, että kyseisessä asiassa yhteisöjen tuomioistuimella oli varsinainen asetuksen II osastoon liittyvä tulkintaongelma. Van Poucke toimi näet yhtä aikaa virkamiehenä yhdessä jäsenvaltiossa ja itsenäisenä ammatinharjoittajana toisessa jäsenvaltiossa. Kuitenkin kun asetuksen 13 artiklan 2 kohdassa, joka koskee yhtä ainoaa työskentelyä, tehdään ero virkamiesten ja palkatussa työssä olevien tai itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien henkilöiden välille, asetuksen 14 c artikla, jota sovelletaan erilaisten toiminnan lajien ollessa päällekkäisiä, soveltuu ainoastaan henkilöihin, jotka ovat palkatussa työssä yhden jäsenvaltion alueella ja toimivat itsenäisinä ammatinharjoittajina toisen jäsenvaltion alueella, ilman virkamiehiin tehtyä nimenomaista viittausta. Näiden erityisten olosuhteiden vuoksi yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että perustamissopimuksen mukaisessa järjestelmässä virkamiehiä pidetään palkattuina työntekijöinä. Joka tapauksessa yhteisöjen tuomioistuin päätyi tähän ratkaisuun vasta tarkistettuaan, ettei tällainen ratkaisu ollut asetuksen 13 ja 14 artiklan säännösten vastainen.

34 Edeltävän huomioon ottaen ensimmäiseen kysymykseen on vastattava siten, että asetuksen N:o 1408/71 14 a ja 14 c artiklaa sovellettaessa palkatun työn ja itsenäisen ammatinharjoittamisen käsitteillä on tarkoitettava toimintoja, jotka on määritelty tällaisiksi toiminnoiksi sen jäsenvaltion sosiaaliturvalainsäädännössä, jonka alueella näitä toimintoja harjoitetaan.

Toinen kysymys

35 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään, että jos asetuksen 14 c artiklan 1 kohdan b alakohtaa on sovellettava, onko yhteisön oikeuden vastaista se, että kyseinen henkilö on vakuutettu toisen jäsenvaltion lainsäädännössä vain joidenkin jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmän kattamien vakuutustapahtumien varalta.

36 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jokaisen jäsenvaltion lainsäädännössä on määriteltävä sosiaaliturvajärjestelmään tai tällaisen järjestelmän osaan kuulumista koskevan oikeuden tai velvoitteen edellytykset siten, että tätä määrittelyä tehtäessä ei tehdä eroa kyseisen jäsenvaltion kansalaisten ja muiden jäsenvaltioiden kansalaisten välillä (ks. erityisesti asia 110/79, Coonan, tuomio 24.4.1980, Kok. 1980, s. 1445, s. 12 ja edellä mainittu asia Daalmeijer, tuomion 15 kohta).

37 Toiseen kysymykseen on siten vastattava, että jos asetuksen 14 c artiklan 1 kohdan b alakohtaa on sovellettava, yhteisön oikeuden vastaista ei ole se, että kyseinen henkilö vakuutetaan yhden jäsenvaltion lainsäädännössä vain joidenkin jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmän kattamien vakuutustapahtumien varalta, kunhan tässä suhteessa ei tehdä eroa kyseisen jäsenvaltion kansalaisten ja muiden jäsenvaltioiden kansalaisten välillä.

Kolmas kysymys

38 Kolmannella kysymyksellään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään sitä, että jos asetuksen 14 c artiklan 1 kohdan b alakohtaa sovelletaan, onko yhteisön oikeuden vastaista se, että toinen kahdesta jäsenvaltiosta määrää alueellaan toimintaansa vain tiettyinä työviikon päivinä harjoittavan vakuutetun vakuutusmaksujen suuruuden ottamatta huomioon vakuutusmaksuja, joita vakuutettu mahdollisesti suorittaa toisessa jäsenvaltiossa muina päivinä harjoittamastaan toiminnasta.

39 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut esillä olevan tuomion 12 kohdassa, asetuksen 14 c artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan henkilö, joka samanaikaisesti on palkatussa työssä yhden jäsenvaltion alueella ja toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana toisen jäsenvaltion alueella, on liitteessä VII mainituissa tapauksissa kunkin jäsenvaltion lainsäädännön alainen. Siten kyseisen henkilön on suoritettava ne sosiaaliturvamaksut, jotka kummankin jäsenvaltion lainsäädännössä on säädetty hänen maksettavakseen.

40 Kuten Alankomaiden hallitus ja komissio ovat aivan oikein katsoneet, kukin jäsenvaltio voi kuitenkin periä maksuja vain omalta alueeltaan saaduista tuloista. Asetuksen 14 c artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetään nimittäin liitteessä VII mainituissa tapauksissa kunkin jäsenvaltion lainsäädännön soveltamisesta vain niiden alueella harjoitettavan toiminnan osalta.

41 Asian ollessa näin missään asetuksen säännöksessä ei velvoiteta jäsenvaltiota sen määrittäessä vakuutusmaksuja, jotka se perii vakuutetun sen alueella harjoittamasta toiminnasta saaduista tuloista, ottamaan huomioon sitä seikkaa, että kyseinen henkilö harjoittaa toimintaansa kyseisellä alueella vain tiettyinä työviikon päivinä.

42 Siten kolmanteen kysymykseen on vastattava, että asetuksen 14 c artiklan 1 kohdan b alakohtaa sovellettaessa yhteisön oikeuden vastaista ei ole se, että toinen kahdesta jäsenvaltiosta määrää alueellaan toimintaansa vain tiettyinä työviikon päivinä harjoittavan vakuutetun vakuutusmaksut ottamatta huomioon vakuutusmaksuja, joita kyseinen henkilö suorittaa mahdollisesti toisessa jäsenvaltiossa muina viikonpäivinä tämän toisen jäsenvaltion alueella harjoittamastaan toiminnasta.

Oikeudenkäyntikulut

43 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Alankomaiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksille ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutu-

neita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Hoge Raad der Nederlandenin 21.12.1994 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2 päivänä kesäkuuta 1983 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2001/83, 14 a ja 14 c artiklaa sovellettaessa palkatun työn ja itsenäisen ammatinharjoittamisen käsitteillä tarkoitetaan toiminnan lajeja, jotka on määritelty tällaisiksi sen jäsenvaltion sosiaaliturvalainsäädännössä, jonka alueella toimintaa harjoitetaan.**

2) **Jos edellä mainitun asetuksen 14 c artiklan 1 kohdan b alakohtaa on sovellettava, yhteisön oikeuden vastaista ei ole se, että kyseinen henkilö vakuutetaan yhden jäsenvaltion lainsäädännössä vain joidenkin sen sosiaaliturvajärjestelmän kattamien vakuutustapahtumien varalta, kunhan tässä suhteessa ei tehdä eroa kyseisen jäsenvaltion kansalaisten ja muiden jäsenvaltioiden kansalaisten välillä.**

3) Edellä mainitun asetuksen 14 c artiklan 1 kohdan b alakohtaa sovellettaessa yhteisön oikeuden vastaista ei ole se, että toinen kahdesta jäsenvaltiosta määrää alueellaan toimintaansa vain tiettyinä työviikon päivinä harjoittavan vakuutetun vakuutusmaksut ottamatta huomioon vakuutusmaksuja, joita kyseinen henkilö suorittaa mahdollisesti toisessa jäsenvaltiossa muina viikonpäivinä tämän toisen jäsenvaltion alueella harjoittamastaan toiminnasta.

Sevón Edward Puissochet

Jann Wathelet

Julistettiin Luxemburgissa 30 päivänä tammikuuta 1997.

R. Grass J. C. Moitinho de Almeida

kirjaaja viidennen jaoston puheenjohtaja